

Jaarverslag 2008

Voorwoord.....	3
1 Vereniging	5
1.1 Omvang en geschiedenis.....	5
1.2 Visie en missie	5
1.3 Samenstelling bestuur	5
1.4 Strategisch beleid en toekomstvisie	5
2 Opiniëvorming en debat	6
2.1 Overheid en politiek.....	6
2.2 Pers en media	6
2.3 Lezingen en debatten.....	6
2.4 Deltaplan Onderwijs.....	6
2.5 Onderwijssymposia.....	6
3 Dienstverlening aan leden.....	7
3.1 Steunpunt Intimidatie	7
3.2 Seminar arbeidsrecht.....	7
4 Allianties en participaties	8
4.1 Vrienden van BON.....	8
4.2 BON-scholennetwerk.....	8
4.3 Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL).....	8
4.4 Stichting Goed Rekenonderwijs.....	8
4.5 Reddetalen.nl.....	8
5 Activiteiten	9
5.1 Kring Voortgezet Onderwijs	9
5.2 Bijeenkomsten voor leden.....	9
5.3 BON-projectsubsidies	9
5.4 Jong-BON	9
5.5 Witboek.....	9
5.6 Gestopte initiatieven.....	9
6 Bedrijfsvoering	10
6.1 Organisatie	10
6.2 Communicatie	10
6.3 Financiën.....	11
Toekomstvisie.....	13
A Bestuursleden in 2008.....	15
B Overzicht persuitingen 2008.....	17

Voorwoord

Dit jaarverslag van de vereniging Beter Onderwijs Nederland maakt in grote lijnen duidelijk waar we als vereniging momenteel staan. Daarbij gaan we in op: 1) De aard van onze vereniging, haar omvang en geschiedenis, onze huidige visie, missie en strategie. 2) De wijze waarop wij de opinievorming, het debat en de politieke besluitvorming met betrekking tot onderwijs proberen te beïnvloeden. 3) Welke diensten wij aan onze leden verlenen. 4) Wat voor allianties wij aangaan en met wie wij binnen de onderwijswereld samenwerken. 5) De activiteiten die wij ontplooiën en/of ondersteunen. 6) De wijze waarop wij de vereniging als organisatie vormgeven, onze communicatie met de leden onderhouden en financiële huishouding inrichten. We sluiten dit jaarverslag af met een blik op de toekomst en de rol van onze vereniging in het licht van de huidige politieke en maatschappelijke ontwikkelingen.

BON heeft de afgelopen jaren een grote invloed gehad op het publieke debat rond onderwijs en op de politieke besluitvorming dienaangaande: van de rapporten Leerkracht (commissie Rinooy Kan) en Tijd voor Onderwijs (commissie Dijsselbloem) tot het recente onderzoek naar de invoering van het competentieonderwijs in het mbo. Daarnaast hebben we initiatieven ontplooid en gesteund die de wederopbouw van ons onderwijs bevorderen, zoals de BRON-rekenconferentie. Wat dat betreft mogen we als vereniging trots zijn op hetgeen we de afgelopen jaren met elkaar hebben bereikt. Daar is des te meer reden toe als we bedenken dat we in vergelijking met andere instanties werken met een bescheiden budget en voor een groot deel afhankelijk zijn van de inzet van vrijwilligers. Zonder vrijwilligers geen BON.

Zoals het er nu naar uitziet zullen onze activiteiten en de invloed die daarvan uitgaat de komende jaren niet minder worden – hoewel we misschien soms wat minder pers zullen halen dan in de beginperiode. Een deel van onze activiteiten springt immers in het oog, een ander deel voltrekt zich meer achter de coulissen. Dat is nu eenmaal eigen aan een vereniging als de onze die het voor haar feitelijke invloed ook altijd moet hebben van lobbywerk en het formeel en informeel spreken van politici en beleidsmakers.

Tegelijkertijd moeten we ook constateren dat de door ons beoogde veranderingen in het onderwijs in onvoldoende mate zijn gerealiseerd, sterker nog dat bepaalde negatieve ontwikkelingen zich, ondanks onze inspanningen, verder voltrekken. Dit jaarverslag is dus ook niet alleen maar een beschrijving van de successen die we de afgelopen jaren geboekt hebben, maar betreft ook initiatieven die niet altijd even succesvol zijn gebleken of gewoonweg zijn mislukt. Deels is dit te verklaren door eigen menselijke tekortkomingen – zowel bij de leden als bij het bestuur zelf, deels ook omdat de tegenkrachten waarmee we te maken hebben bijzonder sterk zijn. Er valt de komende jaren dus nog genoeg te doen voor Beter Onderwijs Nederland, maar dat laatste zal niemand verbazen.

In dit verslag wordt de balans opgemaakt ten aanzien van hetgeen we gedaan hebben en wat daarbij tot dusver is bereikt; op basis daarvan zal onze visie voor de toekomst worden bepaald – in overleg met de leden. We zullen daarbij soms beslissingen moeten nemen waarmee we niet alle leden tevreden kunnen stellen. We rekenen in ieder geval op uw steun en hopen de komende jaren minstens zoveel voor het onderwijs in Nederland te betekenen als de afgelopen jaren. Gezien de economische, culturele en politieke ontwikkelingen zouden we misschien wel eens wat meer de wind mee kunnen hebben. Velen leggen hun oor inmiddels bij ons te luister...

Namens het bestuur,
Ad Verbrugge, voorzitter

Maart 2009

1 Vereniging

1.1 Omvang en geschiedenis

De vereniging Beter Onderwijs Nederland (BON) werd opgericht op 22 maart 2006. De vereniging heeft tot doel het tot bloei laten komen van de potenties van leerlingen en studenten door een gedegen vakinhoudelijke en algemene vorming op verschillende onderwijsniveaus. De vereniging groeide in 2008 met enige schommelingen naar een netto toename van 207 leden op 31 december 2008.

1.2 Visie en missie

De vereniging streeft naar kleinschalig, vakgericht en kennisintensief onderwijs, dat gegeven wordt door goed opgeleide docenten. De doelen waar de vereniging naar streeft zijn:

- Geef de docent zijn vak terug.
- Organiseer goed onderwijs door goed opgeleide docenten.
- Het grootste deel van het onderwijsbudget moet gaan naar het primaire proces.
- Het management moet ten dienste staan van het primaire proces.
- Zeggenschap over de inrichting van het onderwijs moet liggen bij leraren en docenten.

1.3 Samenstelling bestuur

Op de algemene ledenvergadering van 28 januari 2008 werd de heer Harm Beertema als opvolger van de afgetreden Marijke Immink geïnstalleerd. In november 2008 besloot daarnaast Paul Bezembinder zijn functie als secretaris neer te leggen. Dat besluit werd enerzijds ingegeven door het grote tijdsbeslag dat het bestuurswerk op hem legde, en anderzijds door de opbrengst van gesprekken die in het bestuur gevoerd waren over de toekomstvisie van de vereniging. Het bestuur bestaat ultimo 2008 uit:

- De heer Ad Verbrugge, voorzitter
- De heer Frits Wensing, penningmeester
- De heer Harm Beertema, vmbo en mbo
- De heer Presley Bergen, externe communicatie
- De heer Ralph Hanzen, interne communicatie
- De heer Mark Peletier, docent en kwaliteit

1.4 Strategisch beleid en toekomstvisie

In de loop van 2008 bleek uit gesprekken over lidmaatschapsmotieven en de toekomst van de vereniging dat BON haar energie vooral zou moeten blijven vinden in belangenbehartiging en/of lobbywerk. Alternatieve lidmaatschapsmotieven, zoals gewenst lotgenotencontact of gevraagde serviceverlening vanuit de vereniging, bleken gegeven de lage participatiegraad van de leden voor de vereniging minder goed uitvoerbaar. Het bestuur heeft geprobeerd daar verandering in te brengen, maar dat heeft niet tot voldoende resultaat geleid om alle opgestarte activiteiten blijvend aan te kunnen bieden.

Die vaststelling hielp het bestuur echter wel met prioriteren en het maken van keuzes. Contacten met vertegenwoordigers van politiek en overheid werden daarom, vanuit een nieuwe hervonden motivatie, in 2008 onderhouden en waar mogelijk aangehaald, en daarmee werd de relatieve invloed van de vereniging in de bestaande instituties en machtsstructuren verder vergroot. Door zich op belangenbehartiging te concentreren, beoogt het bestuur de rol van BON als het nationale, knagende onderwijsgeweten van Nederland voor 2009 en de daaropvolgende jaren verder te consolideren.

2 Opinievorming en debat

2.1 Overheid en politiek

De contacten van de vereniging met de onderwijswoordvoerders in de Tweede Kamer werden in 2008 met succes verder versterkt. Het bestuur heeft banden met vrijwel alle politieke partijen, en wordt met regelmaat geconsulteerd door ministerie, koepels en allerlei op onderwijs betrokken instellingen.

2.2 Pers en media

In het voorjaar van 2008 was de belangstelling vanuit de media voor de stem van BON als vanouds groot, maar vanaf september viel deze wat terug. De prioriteiten van pers en omroepen lagen in die maand bij de presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten en bij de kredietcrisis. Vanaf de maand oktober was BON weer als vanouds in de media aanwezig. In de bijlage zijn de belangrijkste pers-uitingen van 2008 opgenomen.

2.3 Lezingen en debatten

Het bestuur ontving ook in 2008 veel uitnodigingen om lezingen te geven en/of deel te nemen aan openbare debatten. Er werd aan zoveel mogelijk uitnodigingen gehoor gegeven. Door de geografische spreiding van de actieve leden van BON over Nederland (centraal, zuid) was de deelname van BON aan debatten in Noord Nederland relatief beperkt.

2.4 Deltaplan Onderwijs

In 2008 zette het bestuur de lijnen uit voor een Deltaplan Onderwijs. Het plan bestaat uit een hoofdlijnenplan en een uitvoeringsplan en beoogt een onderbouwd voorstel te zijn waarlangs de broodnodige herstelwerkzaamheden in het Nederlandse onderwijs ingezet kunnen worden. Het hoofdlijnenplan is door het bestuur samengesteld en wordt in het voorjaar van 2009 gepresenteerd. Het uitvoeringsplan wordt geschreven door toonaangevende Nederlandse wetenschappers en opinieleiders en komt naar verwachting in het najaar van 2009 beschikbaar.

2.5 Onderwijssymposia

Het Onderwijssymposium 2008

Aansluitend aan de algemene ledenvergadering vond in januari het jaarlijkse BON-onderwijssymposium plaats. Het symposium werd dit jaar geopend door minister Plasterk. Jelle Jolles sprak daarna als *key note* spreker over onderwijs, hersenen en leren, Astrid Ruizeveld de Winter over het primair onderwijs en Johan Harsevoort over zijn ervaringen als leraar Duits. Aleid Truijens las twee van haar befaamde columns voor en tot slot sloot Freek de Jonge met een lach en een traan het symposium af.

De BRON-conferentie

Op 22 november vond de conferentie Beter RekenOnderwijs Nederland (BRON) plaats. Het IVA in Driebergen (een van de eerste vrienden van BON) verleende BON gastvrij en gratis onderdak. De conferentie begon met drie inleidingen. Kees van Putten vertelde uitgebreid over zijn onderzoek naar de daling van de rekenvaardigheid en de effectiviteit van rekenstrategieën, Jan van der Craats analyseerde de tekortkomingen van de hedendaagse rekendidactiek, en Liesbeth van der Plas sloeg een concrete brug naar mogelijke verbeteringen van de rekenpraktijk in de klas. Daarna was volop ruimte om in werkgroepen dieper in te gaan op de problematiek en ervaringen uit te wisselen. De conferentie werd voorbereid door Gerard Verhoef, Marten Hoffmann en Marion van Voorst. Vanuit het bestuur fungeerde Mark Peletier als contactpersoon.

3 Dienstverlening aan leden

3.1 Steunpunt Intimidatie

Het meld- en steunpunt Intimidatie werd in 2008 gecontinueerd. Het steunpunt voorziet in de eerste informatiebehoefte van docenten die zich door hun werkgever geïntimideerd voelen, maar geeft geen formele juridische hulp. Waar nodig wordt doorverwezen naar arbeidsrechtelijke expertise. In 2008 werd het Meld- en Steunpunt Intimidatie 33 keer benaderd voor advies, en kwamen er in totaal acht formele meldingen van intimidatie binnen.

3.2 Seminar arbeidsrecht

In 2008 werd tweemaal met succes het seminar arbeidsrecht verzorgd. Het seminar beoogt inzicht te geven in de juridische positie van docenten ten opzichte van hun werkgever, en behandelt aan de hand van praktijksituaties de belangrijkste regels met betrekking tot de arbeidsovereenkomst. Het seminar werd in samenwerking met BON verzorgd door Martijn Pouw, advocaat onderwijsrecht te Amsterdam. Deelname aan het seminar was voor BON-leden gratis. De seminars zullen ook in de toekomst naar behoefte worden aangeboden.

4 Allianties en participaties

4.1 Vrienden van BON

Het bestuur startte in 2006 met de 'vrienden' van BON: bijzondere instellingen of bedrijven die hetzij volgens de BON-principes onderwijs geven, hetzij zich om ideële redenen achter BON scharen. Het ontbrak het bestuur dit jaar echter aan tijd voor actieve acquisitie, en uit zichzelf traden er geen nieuwe instellingen of bedrijven tot het vriendennetwerk toe.

4.2 BON-scholennetwerk

Het bestuur ontving en bekrachtigde in 2007 een professioneel uitgewerkt voorstel (Maartens) om per school in Nederland BON-contactpersonen in te stellen. Het voorstel werd in 2008 met succes gestart: eind 2008 hebben zich 50 contactpersonen bij BON aangemeld. Via de contactpersonen worden onder meer flyers van BON en exemplaren van Vakwerk onder docenten in het land verspreid.

4.3 Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL)

In 2008 verwierf BON een zetel in het bestuur van de stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL). De zetel wordt bekleed door BON-bestuurslid Mark Peletier.

De toetreding tot SBL was niet onomstreden: enerzijds is de stichting dé plaats in Nederland waar de essentiële beslissingen over kwaliteitscriteria voor docenten worden genomen (de minister stelde eerder bijvoorbeeld voor deze om te vormen tot een registervereniging voor leraren), maar anderzijds staat de manier waarop binnen de stichting over kwaliteitscriteria wordt nagedacht volledig haaks op wat BON voorstaat (volgens SBL is alleen pedagogiek en didactiek belangrijk, vakkennis wordt in de SBL-kaders niet genoemd). BON probeert nu de aandacht voor vakkennis van binnenuit te versterken.

4.4 Stichting Goed Rekenonderwijs

De stichting Goed Rekenonderwijs ontstond tijdens de voorbereidingen van de BRON-conferentie rond het idee om een nieuwe rekenmethode op de markt te brengen. De nieuwe methode wil een alternatief zijn voor de huidige, op het realistisch rekenen gebaseerde methodes. BON stelde de stichting ter financiering van de methode een renteloze lening van 3000 euro beschikbaar.

4.5 Reddetalen.nl

Het bestuur van BON sprak in 2008 zijn steun voor de groep 'Red de Talen' en versterkte de activiteiten van deze groep waar dat gewenst en zinvol was. BON-voorzitter Ad Verbrugge trad tevens toe tot het Comité van Aanbeveling van de groep. De groep tracht de voorgenomen uitkleding van de taal- en cultuurstudies aan de Universiteit van Amsterdam te voorkomen.

5 Activiteiten

5.1 Kring Voortgezet Onderwijs

De kring Voortgezet Onderwijs organiseerde in 2008 een aantal bijeenkomsten waarin leraren actuele ontwikkelingen op de werkvloer van het onderwijs zo goed mogelijk in kaart brachten en daarover aan het bestuur advies uitbrachten. Onderwerpen die de revue passeerden waren onder meer werkdruk, functiemix en *good governance*. Daarnaast traden de leden van de kring op als vertegenwoordiger van BON, bijvoorbeeld tijdens debatten en/of in contacten met verschillende vakorganisaties.

5.2 Bijeenkomsten voor leden

Het bestuur wil de vereniging meer laten zijn dan een virtuele gemeenschap op het web, en is daarom voorstander van bijeenkomsten waarop leden elkaar in levende lijve kunnen treffen. In 2008 werden verschillende soorten bijeenkomsten georganiseerd, waaronder een aantal dessert parties met formule 'thuis eten, bij BON het toetje halen'. De bijeenkomsten werden via site en nieuwsflits aangekondigd.

5.3 BON-projectsubsidies

Om leden actiever bij de vereniging te betrekken, werden de BON-projectsubsidies ingesteld. Leden die een concreet plan voor de vereniging wilden uitvoeren konden dit onder bepaalde voorwaarden uit de verenigingskas gefinancierd krijgen. Er werden in 2008 echter geen projectsubsidies aangevraagd.

5.4 Jong-BON

Het lukte in 2008 niet om een stabiele BON-kring van leerlingen en studenten tot stand te brengen. Een combinatie van factoren (studie, werk, andere prioriteiten van jeugd) lag daar aan ten grondslag. In 2009 zal een nieuwe poging worden ondernomen om een dergelijke kring op te richten.

5.5 Witboek

Het BON-Witboek beoogt de mooiste en belangrijkste bijdragen aan de forumpagina's van de BON-website te bundelen, en zou daarnaast geselecteerde bijdragen aan de BON-symposia of stukken uit Vakwerk gaan bevatten. Op die manier zal het Witboek als een 'the best of BON' kunnen gaan functioneren. Oproepen in de Nieuwsflits, op de website en in Vakwerk leverden echter niet meteen genoeg reacties op om tot een levensvatbaar initiatief te komen. De kring Voortgezet Onderwijs heeft het idee nu geadopteerd en heeft een doorstart van het initiatief gemaakt.

5.6 Gestopte initiatieven

BON-school

De commissie CoCoNo (Comité oprichting Contractschool Noord-Holland; Eenkhoorn, Weehuizen, Pouw en anderen) onderzocht in 2007 de mogelijkheid om een school volgens BON-principes op te richten. De commissie kwam tot de conclusie dat er een wetswijziging nodig zou zijn om een nieuw op te richten zelfstandige regelvrije school door de overheid bekostigd te krijgen.

In april 2008 antwoordde staatssecretaris Van Bijsterveldt dat tussen droom en daad in dit geval geen wetten in de weg staan, maar praktische bezwaren. De staatssecretaris raadde de commissie aan het bestuur van een bestaande school ertoe te bewegen deze school om te bouwen naar een BON-school. CoCoNo achtte de kans op succes daarvan gering en staakte haar initiatief.

Expertisenetwerk

Het plan om een BON-expertisenetwerk met specialistische kennis te formeren moest eveneens worden stopgezet. Persoonlijke omstandigheden dwongen de projectleider ertoe andere keuzes te maken.

6 Bedrijfsvoering

6.1 Organisatie

Bureau en prosecretaris

De sterke groei van de vereniging maakte de aanstelling van een betaalde (deeltijd) kracht in 2008 wenselijk. De algemene vergadering stemde in met het voorstel daartoe van het bestuur, en per 1 september 2008 trad mevrouw Pauline Riep als prosecretaris aan. Sinds het aantreden van de prosecretaris wordt er sneller en meer gecoördineerd op (de vele) inkomende e-mailberichten gereageerd. Om de groei van de website in goede banen te leiden werd daarnaast Marcel Boéré als webmaster aangesteld.

Huishoudelijk reglement

In lijn met de verenigingsplannen en de door de algemene vergadering aangenomen motie Rietdijk-Bergé stelde het bestuur in 2008 in eerste concept een huishoudelijk reglement voor de vereniging op. Het concept werd door een werkgroep van leden kritisch bekeken en aangescherpt, en zal in 2009 aan de algemene vergadering ter vaststelling worden voorgelegd.

Rooster van aftreden

Het bestuur besloot in 2008 een rooster van aftreden op te stellen. Met dat rooster wordt voorkomen dat in het ergste geval de vereniging in 2010 in één klap zes van haar zeven bestuursleden moet laten aftreden. Gevolg van het rooster van aftreden is dat de huidige bestuursleden niet ieder de gelegenheid krijgen om hun op vier jaar gestelde benoemingstermijn formeel vol te maken.

ANBI-status

Het bestuur vroeg in 2007 bij de fiscus de ANBI-status ('Algemeen Benut Beogende Instelling') aan. Een ANBI is een kerkelijke, levensbeschouwelijke, charitatieve, culturele, wetenschappelijke of algemeen nut beogende instelling die als zodanig door de Belastingdienst is aangewezen. Deze ANBI-status biedt een aantal fiscale voordelen. De fiscus besliste in 2008 positief over de aanvraag.

6.2 Communicatie

Huisstijl

In 2008 werden voorzichtige stappen gezet in de richting van een verenigingshuisstijl. De heldere vormgeving van ontwerper Frank Lueskens en het systematisch gebruik van het BON-blauw werden onder andere in Vakwerk, in de BON-flyers en op de website doorgevoerd.

Website

Op het BON-forum werden er in 2008 regelmatig artikelen uit de landelijke pers geplaatst. Het copyright van deze artikelen berustte daarbij niet bij de postende forumgebruiker, en daardoor, hoe goedbedoeld en informatief ook, werd op het forum het auteursrecht regelmatig geschonden. Het bestuur besloot na een klacht van een landelijk dagblad de spelregels voor het forum aan te passen. Het doorlinken en bediscussiëren van artikelen bleef op het forum uiteraard gewoon mogelijk.

Halverwege 2008 kraakte de BON-site door toegenomen bezoekersaantallen zozeer in haar voegen dat een nieuwe server noodzakelijk werd. De installatie van en migratie naar de nieuwe server vond plaats in september. Aansluitend werd in november de vormgeving van de site geheel vernieuwd. Het technisch management van beide operaties was in handen van Marcel Boéré.

Nieuwsflits

De elektronische Nieuwsflits wordt gebruikt om de leden van de vereniging te informeren over actuele ontwikkelingen in de vereniging. In 2008 werd de Nieuwsflits regelmatig verzonden, zonder echter een harde verspreidingsdatum te kennen.

Vakwerk

Het verenigingsblad Vakwerk beoogt aanvullend aan de informatievoorziening via website en nieuwsflits de richting en visie van BON inhoudelijk uit te diepen. De redactie maakt een selectie uit de (bescheiden hoeveelheid) aangeboden kopij en zorgt voor opmaak en verzending. In 2008 verscheen het blad tweemaal, in een oplage van respectievelijk 5200 en 5300 exemplaren.

Door een fout van de drukker met stickers, werden ongeveer 500 exemplaren van het zomernummer van Vakwerk verkeerd bezorgd of retour gestuurd. Gedupeerde leden kregen een exemplaar nagezonden; de extra portokosten konden met succes op het verzendbedrijf worden verhaald.

Videoboodschappen

Om de leden beter op de hoogte te houden van lopende bestuurs- en verenigingsactiviteiten, werd in 2007 bij wijze van experiment driemaal via een videoboodschap opgenomen en via mail en website verspreid. Kosten en inspanningen wogen echter niet op tegen het aantal malen dat de boodschappen bekeken werden; om die reden werd in 2008 van verdere videoboodschappen afgezien.

6.3 Financiën

Ontwikkelingen in 2008

In 2008 werd volgens plan ingeteerd op het eigen vermogen van de vereniging. De bedoeling was immers de ontvangen lidmaatschapsgelden in te zetten voor het bereiken van de verenigingsdoelstellingen, niet deze op te potten. De aanstelling van de prosecretaris kon uit de eigen middelen gefinancierd worden. In 2008 bleek het aantal leden van BON zich rond de 4700 gestabiliseerd te hebben, waardoor geen verdere groei van inkomsten uit lidmaatschapsgelden in 2009 kan worden verwacht. Tot slot moest helaas worden geconstateerd dat enige honderden leden van BON ondanks herhaalde herinnering niet of maar zeer moeizaam tot het betalen van de contributie overgaan.

Kascommissie

De kascommissie, bestaande uit de heren Bloem, Naudts, Schram en Stumpel, werd ingesteld op de ledenvergadering van 28 januari 2008.

Jaarrekening 2008

De kascommissie zal op 21 maart 2009 de door het bestuur opgestelde jaarrekening over 2008 nauwkeurig bekijken en beoordelen of deze is opgesteld conform algemene opvattingen over zorgvuldigheid en precisie, en een betrouwbaar beeld geeft van vermogen en resultaat van de vereniging ultimo 2008. Op de ledenvergadering van 2009 zal de kascommissie daarover rapporteren. De cijfers over 2008 zijn buiten dit jaarverslag om opgenomen in een afzonderlijke financiële verslaglegging.

Toekomstvisie

Beter Onderwijs Nederland heeft zich in het verleden uitdrukkelijk in de publieke discussie gemanifesteerd, juist om een kentering teweeg te brengen in het denken over onderwijs en de politiek een aanzet te geven verandering te brengen in de huidige malaise. Het is zeker niet zo dat daarmee de zaak beëindigd is. Willen we de veranderingen die wij momenteel in gedachten hebben doorgang vinden, dan zal die politiek nog steeds in beweging dienen te komen. We hadden en hebben als vereniging weliswaar bredere ambities (denk aan ons keurmerk, het vrienden van BON-netwerk, eventuele oprichting van BON-scholen en dergelijke), maar moeten ook constateren dat er gegeven ons ledenaantal, de inspanningen van de leden en de mogelijkheden van het bestuur, maar een deel van die ambities kan worden gerealiseerd. Het lijkt erop dat de leden vooral onze publieke taak en politieke lobby van groot belang achten – wat voor hen mede de reden is voor hun lidmaatschap van BON. Velen zijn kennelijk niet van zins om zelf veel werk voor de vereniging te verzetten, maar steunen onze doelstellingen wel. Dat moeten we respecteren. Om die reden blijft het bewerken van politiek en het werken aan maatschappelijke bewustwording rond onderwijs een zeer belangrijke activiteit van onze vereniging – dat wat in de richting van onze doelstellingen en binnen de huidige verhoudingen en mogelijkheden het meeste rendement oplevert. Komende jaren, met de verkiezingsprogramma's en nieuwe verkiezingen in aantocht, zullen we ons daar dus op blijven richten. Wat is op dit moment 'het probleem van de politiek' met betrekking tot onderwijs en wat was het probleem in het verleden?

In het verleden was er een situatie aan de orde waarin de nationale politiek op basis van bepaalde ideologieën sterk in het onderwijs heeft ingegrepen (in bv. het voortgezet onderwijs). Momenteel is er evenwel een ander probleem zichtbaar, namelijk dat de politiek onwillig is haar verantwoordelijkheid te nemen voor de situatie in ons onderwijs, precies met een verwijzing naar dat dramatische verleden. Men heeft openlijk afstand genomen van de ideologie waarin de overheid gaat voorschrijven wat er precies dient te gebeuren. Men erkent gelukkig dat men destijds te ideologisch en didactisch vooringenomen heeft ingegrepen in het onderwijs, maar de conclusie die eraan verbonden wordt – namelijk niet meer ingrijpen – is een verkeerde. De huidige situatie vraagt *nu* juist om een ingreep van diezelfde politiek. De perverse dynamiek binnen het huidige onderwijsveld en de erosie van kwaliteit die dat tot gevolg heeft, wordt namelijk veroorzaakt door een steeds verder groeiende 'bureaucratische schil' die mede door diezelfde overheid jaren geleden zelf in het leven is geroepen.

Een aantal problemen dat zich in het verleden heeft voorgedaan, doet zich nog steeds voor binnen de politiek: men heeft nog steeds te weinig oog voor de concrete praktijk, de concrete situatie waarin het onderwijs gegeven wordt. Dat was in het verleden al zo en dat is momenteel nog steeds het geval. Men heeft nu niet alleen weinig oog op die concrete lessituatie van de leraar of docent, maar ook weinig oog voor de concrete bestuurlijke, financiële, organisatorische en culturele context waarin hij of zij werkt. De overheid heeft momenteel nog steeds een ernstig gebrek aan visie op en aan overzicht over het feitelijk onderwijs. Men heeft geen overzicht over de samenhang van de problemen en geen overzicht over de samenhang van het onderwijsstelsel, wat weer tot gevolg heeft (en dat is in het verleden al vaak zichtbaar geworden) dat men op het ene niveau veranderingen aanbrengt zonder na te denken over de consequenties op het andere niveau. Dat laatste heeft overigens ook te maken met de verkokering die op het ministerie zelf aan de hand is en de algehele maatschappelijke en wetenschappelijke segmentering. Men kan tot fantastische plannen komen op het ene niveau zonder zich te realiseren wat het betekent op dat andere niveau.

Bovendien heeft de overheid zelf een situatie gecreëerd waarin zij minder greep heeft op de kwaliteit van onderwijs. De besturen van grootschalige instellingen zijn financieel en organisatorisch verzelfstandigd en hebben zich verenigd in 'Raden van Werkgevers' (mbo/hbo/vo/po). De besteding der middelen vindt mede daardoor ondoorzichtig en in hoge mate autonoom plaats en de overheid heeft het nakijken. Daarnaast zijn binnen de grootschalige en autonome organisaties de rol en zeggenschap

van de leraar afgenomen en vindt er van de kant van de overheid onvoldoende vakinhoudelijke kwalitatieve waarborging plaats. Zo is er gaandeweg een situatie gegroeid waarin de overheid misschien nog wel eens de behoefte heeft aan een bepaald type onderwijs, maar nu niet eens meer in staat is dat af te dwingen, omdat de meeste sectoren en organisaties in hoge mate autonoom zijn gemaakt. De overheid heeft zichzelf op afstand gezet. Ondertussen gaat de kaalslag door en groeien de problemen.

Waar momenteel dus een grote behoefte aan is, is een samenhangende visie op het gehele onderwijs in relatie tot onze cultuur en economie – met het oog op de groei en het welzijn van mensen in hun verscheidenheid. Dat is een visie waarin men ook de feitelijke problemen en de feitelijke onderwijspraktijk onder ogen komt. Men moet duidelijk weten: 1) wat de sociaal-culturele en economische condities zijn waarin ons onderwijs gestalte krijgt, 2) wat de bestuurlijke en organisatorische inrichting van ons onderwijs inhoudt en wat voor gevolgen die inrichting heeft voor de onderwijskwaliteit, 3) hoe onderwijsinstellingen worden gefinancierd en hoe mede als gevolg daarvan de geldstromen door onderwijsland stromen, 4) hoe de kwaliteit van ons onderwijs wordt gewaarborgd en wat daarbij mis gaat, om tot slot vanuit de bovengenoemde integrale onderwijsvisie 5) een weg te schetsen uit de problemen die zich nu op verschillende gebieden tegelijk voordoen. Er is dus zoiets nodig als een *deltaplan* – een visie waaraan wij zelf momenteel werken.

De minister van onderwijs moet het gehele onderwijsveld reorganiseren vanuit één omvattende onderwijsvisie. Dat betekent niet dat hij één didactiek oplegt of één bepaald type onderwijsideaal propageert, maar wel dat hij oog heeft voor de feitelijke problemen die zich voordoen en een idee heeft hoe die het beste in relatie tot elkaar kunnen worden opgelost. Gegeven de ernst van de situatie zijn daar soms tamelijk onconventionele middelen voor nodig; pappen en nathouden betekent onherroepelijk de verdere neergang van ons onderwijs. Dat betekent dat de politiek (en ook de partijen die momenteel de politiek vormgeven), er bewust van moeten worden gemaakt wat er met ons onderwijs aan de hand is en wat er moet gebeuren.

In dat kader heeft BON een bijzondere verantwoordelijkheid, ook gezien de successen in het verleden. Het is niet alleen van belang dat wij het gedachtegoed zoals wij dat al een aantal jaren uitdragen, steeds opnieuw onder de aandacht brengen, maar ook dat we het verder in de richting van concrete verbeteringen definiëren. BRON verdient zagezegd navolging!

BON wil daarnaast haar invloed uitoefenen op de politiek. Voor een deel zal dat betekenen: 1) dat er een infiltratie plaats dient te vinden binnen de verscheidene politieke partijen, liefst zoveel mogelijk op plaatselijk niveau, maar als het kan ook op landelijk niveau, 2) dat we strategische plekken gaan bezetten binnen de onderwijswereld, 3) dat we in de belangrijke bestuurlijke organen ons geluid laten horen. Het kan ook betekenen dat we steeds weer opnieuw in de media actief dienen te zijn en ook in de mediawereld ons netwerk moeten onderhouden en versterken. Onze inzet kan voorts gericht zijn op die verbanden in het maatschappelijk middenveld, waar wij de inrichting van het onderwijs kunnen beïnvloeden of de partijpolitieke dynamiek kunnen aansturen. Tot slot kunnen we onze boodschap naar buiten brengen via strategische conferenties waarin we de politiek en het publiek verder bewust maken van de huidige problematiek en duidelijk maken op wat voor manier die kan worden beantwoord in de lijn van onze vereniging.

We zullen waar mogelijk onze leden moeten inschakelen deze activiteiten te ontplooiën, omdat het bestuur zelf maar een gedeelte van bovengenoemde taken ten uitvoer kan brengen. In de nabije toekomst zullen we ons daarom nader moeten beraden hoe we de participatie van onze leden kunnen bevorderen. Daarmee hebben we op dit moment kort onze toekomstvisie geschetst die gegeven de middelen en de inzet van de leden realistisch is voor het verwezenlijken van onze doelen.

Het BON-bestuur

A Bestuursleden in 2008

Ad Verbrugge (voorzitter) is filosoof en musicus. Hij studeerde wijsbegeerte in Leiden, promoveerde in 1999 te Leuven en is nu universitair hoofddocent sociale en culturele wijsbegeerte aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Hij is winnaar van de universitaire onderwijsprijs aan zowel de Universiteit Leiden (2002) als de Vrije Universiteit te Amsterdam, en de auteur van de filosofische bestseller 'Tijd van Onbehagen' en verschillende spraakmakende essays, waaronder 'Geschonden beroepseer'. Verbrugge is een van de oprichters van BON.

Paul Bezembinder (secretaris) is beleidsmedewerker onderwijs en onderzoek aan de Technische universiteit Eindhoven, met kwaliteitszorg als bijzonder aandachtsgebied. Hij studeerde theoretische natuurkunde in Nijmegen, en hij werkte eerder bij de Open universiteit en bij uitgeverij Thieme te Zutphen. Hij trad in november 2008 af als bestuurslid van BON.

Frits Wensing (penningmeester) is econoom. Hij werkte als faculteitsdirecteur bij de Hogeschool Utrecht en als instituutdirecteur bij de Hogeschool van Amsterdam. Vanaf 2006 is hij met FPU.

Harm Beertema studeerde Nederlands en Engels aan de lerarenopleiding van de VL-VU in Amsterdam. Hij werkt sinds 1976 in het Rotterdamse beroepsonderwijs als leraar Nederlands, leerlingbegeleider, teamleider en projectleider NT2 aan Streekschool Rijnmond Zuid en ROC Albeda College.

Presley Bergen studeerde Nederlands (Communicatiekunde) in Utrecht (Universiteit Utrecht) en daarvoor MO-A en MO-B Nederlands. Hij is als hogeschooldocent bedrijfscommunicatie en Nederlands verbonden aan de Internationale Hogeschool voor Toerisme (NHTV) in Breda, en is tevens lid van de partijcommissie Onderwijs en Jeugdzaken van de VVD.

Ralph Hanzen startte na een studie technische natuurkunde in Eindhoven zijn loopbaan in de halfgeleiderindustrie. Na een tijd in de Verenigde Staten besloot hij, terug in Nederland, leraar wiskunde te worden. Na enkele jaren voor de klas keerde hij terug naar zijn oude werkgever, waar hij nu training development manager is.

Mark Peletier studeerde wiskunde in Leiden en Parijs en promoveerde in Delft en Amsterdam. Sinds 2004 is hij hoogleraar aan de TU Eindhoven, met als leeropdracht variatierekening. Hij is lid van de Jonge Academie van de KNAW en van de commissie Toekomst Wiskunde Onderwijs (cTWO). Daarnaast neemt hij deel aan verschillende projecten om het grote publiek bij wiskunde te betrekken.

B Overzicht persuitingen 2008

- Scholieren blazen het smeulend verzet van de scholen flink aan, Volkskrant, 21 januari 2008
- Rekenonderwijs moet weer terug naar veel oefenen, NRC, 25 januari 2008
- Minister Plasterk wil weer klassiek onderwijs in geest van Theo Thijssen, Trouw, 28 januari 2008
- BNR-radio Frontlinie, 28 januari 2008, 14:00 (na ongeveer 3 minuten in de opname).
- Plasterk: 'Liever Theo Thijssen dan Kees Boeke', Punt Avans, 28 januari 2008
- BNR-radio Nieuws Update, 28 januari 2008, 09:30 uur (na 3 minuten in de opname)
- Kwestie: De kwaliteit van het onderwijs, Radio 5, Desmet Live, 5 februari 2008
- Jongens lijden meer onder het slechte onderwijs, Intermediair, 7 februari 2008
- BNR-radio Nieuws Update, 7 februari 2008, 16:00 uur (na 33 minuten in de opname)
- Onderwijsbestuurders laten de leerling in de steek, Katholiek Nieuwsblad, 8 februari 2008
- BNR-radio Frontlinie, 13 februari 2008, 14:00 uur (na 70 minuten in de opname)
- Met beste bedoelingen de vernieling in, AD, 14 februari 2008
- 'Harde les, die wel geleerd moet worden', Volkskrant, 14 februari 2008
- 'Overheid betweterige bemoeial', Telegraaf, 14 februari 2008
- Tineke Netelenbos vindt dat we trots moeten zijn op het onderwijs, Brabants Dagblad, 15 februari 2008
- De duivelskring is nog niet doorbroken, Opinio, 15 februari 2008
- Dijsselbloem vergeet een half miljoen leerlingen, Trouw, 18 februari 2008
- Rekenmeesters bevechten elkaar, AOB-site, 19 februari 2008
- Rekenen een ramp!, Telegraaf, 23 februari 2008
- Het Filosofisch Elftal: Paradigmawisseling of gezond verstand, Opinio, 22 februari 2008
- De overheid moet de regie over het onderwijs hernemen om de impasse te doorbreken, NRC, 23 februari 2008
- Onze kindren blijven dom – Hoe de afbraak van het onderwijs gewoon doorgaat; HP De Tijd, 29 februari 2008
- 'Overheid moet positie docent herstellen', Raakvlak, maart 2008
- Vereniging steunt staking leraren, nu.nl, 17 maart 2008
- Beloon leraren goed, maar niet naar prestatie, NRC, 17 maart 2008
- Leve de managers, waar zouden we zonder hen zijn, NRC, 21 maart 2008
- BON steunt lerarenstaking, in o.a. Hart van Nederland, NOS, NRC, nu.nl, RTL-Z, Telegraaf en Trouw, 26 maart 2008
- Interview Ad Verbrugge, SP-tv, 27 maart 2008
- Op het mbo gaat onderwijschaos gewoon door, NRC, 28 maart 2008
- Landelijk examen goed voor het imago, in Straks voor de klas, maart 2008 en in AOB-blad van 5 april 2008
- Veelheid aan onrust. Beter Onderwijs Nederland, doctoraalscriptie Politicologie Jochem Lybaart, 2008
- BON wil onderzoek beroepsonderwijs, BN-De Stem en PZC, 8 april 2008
- 'Onderzoek de kwaliteit van beroepsonderwijs', Reformatorisch Dagblad, 9 april 2008
- Frontlinie, Presley Bergen e.a. over inzet wo-studenten in het onderwijs, BNR-radio, 11 april 2008
- De leraar als semiprofessionaal, Volkskrant, 18 april 2008
- Bedrijven vóór vernieuwd onderwijs, Volkskrant, 2 mei 2008
- Onderwijs rampzalig, De Telegraaf, 18 mei 2008
- De zesjescultuur, vraagesprek met Presley Bergen e.a., BNR-radio, 19 mei 2008
- De onbekommerde bungeejumper, ScienceGuide, 21 mei 2008
- Leraren kunnen zich vinden in kritiek van inspectie, Trouw, 22 mei 2008
- Raad kraakt mbo waarin leerling minder leert, PZC, 30 mei 2008
- Nu moet de leraar weer coach zijn, Trouw, 4 juni 2008
- In het basisonderwijs heeft zich een ramp voltrokken, NRC, 7 juni 2008
- Nederland wil niet terug naar jaren '50, PZC, 11 juni 2008
- Lessen van Dijsselbloem, het Onderwijsblad, AOB nr. 12, 14 juni 2008
- Communicatief sterk, Cursor (TU Eindhoven), 19 juni 2008
- Romantische verlangens versus harde Verlichting, ScienceGuide, 19 juni 2008
- Niet zeuren (column Leo Prick), NRC 21 juni 2008
- Vraagesprek Presley Bergen over weigering HBO-raad tekenen convenant, BNR-radio 2 juli 2008
- Incompetentieonderwijs, de Volkskrant, 3 juli 2008
- Ongewenste intimiteit, Tijdschrift voor coaching, nr. 3 september 2008
- De alfawetenschappen hopen op betere tijden, Volkskrant, 13 oktober 2008
- 'Ik wil het vertrouwen in het diploma waarborgen', Trouw, 24 oktober 2008
- Presley Bergen over lerarenstakingen, BNR-radio, 27 oktober 2008
- Sjoerd Slagter, NRC, 27 oktober 2008
- Dus het rekenonderwijs is goed? Dan zien we het zeker gewoon verkeerd, NRC, 28 oktober 2008
- Staken tegen de bobo's in het onderwijs, NRC, 28 oktober 2008
- Stichting werkt aan nieuw rekenboekje, Parool, 30 oktober 2008

- Onderwijsinspectie is een ramp voor goedlerend Nederland, NRC, 8 november 2008
- De Inspectie, column van Hans Wiegel, De Pers, 26 november 2008
- Geef de leraar veel meer te zeggen, De Volkskrant, 2 december 2008
- Stop vermorzeling leerlingen door molochs, NRC-Handelsblad, 3 december 2008
- Carrière, gesprek over stapelen in het onderwijs, BNR-radio, 3 december 2008
- Standpunt café, gesprek Sjoerd Slagter/Presley Bergen over keuze-uitstel VO, Radio 1, 5 december 2008
- Grote scholen, Friesch Dagblad, 5 december 2008
- Fusietoets voor megascholen, De Telegraaf, 13 december 2008